

Programmaboekje

Vierde Haagse Opleidingsschool (40LS) 2022-2023

Hbo-niveau 1

Versie 16 december 2022

Fotografie: [Ewouter Fotografie](#)

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2. Visie	3
3. Wie werken er samen binnen 4OLS?	4
4. Het 4OLS opleidingsprogramma hbo-niveau 1.....	9
5. Planning 4OLS opleidingsprogramma hbo-niveau 1 2022-2023	12
6. 4OLS opleiders en begeleiders	21
7. Enkele afspraken	24
8. Nuttige tips en hints.....	24
 Bijlage A: 4OLS kijkwijzer.....	 25
Bijlage B: Instructie Vragen, Stellingen en Verwachtingen voor Student- Leerling/Carrousel	 27
Bijlage C: Instructie voor opstellen van casussen	30

1. Inleiding

Welkom bij 4OLS!

Welkom bij de Vierde Haagse Opleidingsschool (4OLS)! Binnen 4OLS werken acht Haagse vo-scholen en drie lerarenopleidingen nauw samen om studenten op te leiden tot docent in het voortgezet onderwijs. Bij ons word je voor een belangrijk deel op de werkplek opgeleid. Dat doen we om je zo goed mogelijk voor te bereiden op een baan in het (Haagse) onderwijs.

Wat is een programmaboekje?

Dit programmaboekje is voor de voltijd tweedegraads student niveau 1 van de Hogeschool Rotterdam. Je werkt vanuit de lerarenopleiding met de Cursushandleiding Didactiek: Leren lesgeven Niveau 1 2022-2023. Dit programmaboekje beschrijft hoe jouw stage (werkplekleren) er binnen 4OLS uit ziet. Het programmaboekje begrijp je het beste als je eerst de handleiding niveau 1 van de Hogeschool Rotterdam goed hebt doorgenomen. Ook de kennisclip van de Hogeschool Rotterdam geeft meer informatie over het werkplekleren niveau 1.

Zowel de handleiding als de kennisclip zijn terug te vinden op:

<https://www.hogeschoolrotterdam.nl/samenwerking/instituten/instituut-voor-lerarenopleidingen/tweedegraads/studiemateriaal/n1/>

Het doel van dit programmaboekje

Dit programmaboekje is dus bedoeld voor elke voltijd hbo-niveau 1 student van de Hogeschool Rotterdam die binnen 4OLS het opleidingstraject volgt en voor hun opleiders en begeleiders. Voor het observeren van lessen staat er in bijlage A een 4OLS kijkwijzer die hiervoor gebruikt kan worden.

De Vierde Haagse Opleidingsschool (4OLS)

In de visie van 4OLS staat de mens centraal. We hebben twee belangrijke pijlers in onze visie: persoonlijke verbinding en persoonlijke ontwikkeling.

Persoonlijke verbinding:

- tussen docent-leerling;
- binnen de school en het instituut;
- binnen de opleidingsschool;
- met de omgeving.

Persoonlijke ontwikkeling:

- Bildung;
- onderzoekende houding;
- maatwerk.

Wie kom ik tegen binnen 4OLS?

Binnen de vo-scholen:

- Schoolcoördinator: voor coördinatie van het samen opleiden / 4OLS binnen de school.
- Schoolopleider: voor algemene begeleiding van studenten en bruggenhoofd tussen school en lerarenopleiding(en).

Als je binnen 4OLS doorstroomt naar niveau 2, krijg je ook te maken met de:

- Werkplekbegeleider: begeleiding van de student (hbo-niveau 2, 3, 4 en wo) bij het werkplekleren in de dagelijkse praktijk.

Binnen de lerarenopleidingen:

- Instituutscoördinator: voor coördinatie van het samen opleiden / 4OLS binnen het opleidingsinstituut en de verbinding tussen de scholen en lerarenopleidingen.
- Instituutsopleider: voor algemene begeleiding van studenten en eerste aanspreekpunt voor schoolopleiders.

Je opleidingstraject binnen 4OLS

Binnen 4OLS krijg je de kans om vier jaar binnen 4OLS te blijven en gedurende je opleiding tot leraar bij verschillende scholen stage lopen. Als hbo-student wissel je jaarlijks van school en krijg je in mei/juni een nieuwe stageplaats aangeboden, waarbij je vooraf een voorkeur voor een school kunt aangeven.

Meer weten over 4OLS

Bezoek onze website: www.4OLS.nl

2. Visie

In de visie van 4OLS staat de mens centraal. Zoals eerder genoemd hebben we twee belangrijke pijlers in onze visie: persoonlijke verbinding en persoonlijke ontwikkeling. Hieronder worden die nader uitgewerkt.

Persoonlijke verbinding

- In het lesgeven: de verbinding docent-leerling.
 - Een goede band tussen docent en leerling is de basis van het beroep.
 - Het onderhouden van contacten met ouders / verzorgers vormt daarbij een belangrijk element.
- Verbinding binnen de school en het instituut:
 - De studenten zijn binnen 4OLS volwaardig lid van het team.
 - De studenten leren binnen 4OLS de volle breedte van het beroep (professionele identiteit, rollen en verantwoordelijkheden van de docent).
 - De studenten leren hoe zij professioneel kunnen functioneren binnen de school:
 - als zelfstandig docent (lessen en taken);
 - met adequaat stress- en tijdsmanagement;
 - in een doorlopende ontwikkelingslijn van student naar startende docent.
- Verbinding binnen de opleidingsschool:
 - De partners binnen 4OLS kennen elkaar persoonlijk. Er zijn korte lijnen tussen alle betrokkenen (scholen-instituten).
 - We bieden een open en eerlijk opleidings- en leertraject in een veilige leeromgeving.
- Verbinding met de omgeving:
 - We gebruiken de expertise van andere opleidingsscholen in de regio (OSH, NOD Haaglanden, HOS) en daarbuiten (via het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren).

Persoonlijke ontwikkeling

- Bildung:
 - De persoonsvorming, studenten zijn bewust (on)bekwaam en weten waaraan zij moeten werken om zich verder te ontwikkelen.
 - Het maatschappelijk bewustzijn en het kennen van de actualiteit is zichtbaar.
 - De (vak)inhoud t.a.v. van het schoolvak is op voldoende hoog niveau geborgd.
- Onderzoekende houding:

- Een houding die zich kenmerkt door gedrevenheid, nieuwsgierigheid, leerhouding en continue verbeteren.
- Het nemen en geven van verantwoordelijkheid.
- Maatwerk voor:
 - Leerlingen: het is belangrijk om maatwerk voor elke leerling te bieden, dit vraagt o.a. om het kunnen schakelen tussen verschillende niveaus (vmbo, havo, vwo).
 - Studenten.
 - Startende docenten.

3. Wie werken er samen binnen 4OLS?

Binnen 4OLS werken de volgende vo-scholen en lerarenopleidingen samen.

De vo-scholen

- Gymnasium Haganum
- Zuid-West College
- Sint-Maartenscollege
- Gymnasium Novum
- Maerlant-Lyceum
- François Vatel
- Vrijzinnig-Christelijk Lyceum
- Dalton College

Elke school heeft eigen speerpunten. Op de volgende pagina's staan deze weergegeven.

Gymnasium Haganum

- Jezelf mogen zijn
- Brede opleiding
- Uitdaging

Zuid-West College

- VMBO
- Onderwijs op maat
- Warm
- Divers
- Uitdagend
- Loyaal
- Professioneel

Sint-Maartenscollege

Sint-Maartenscollege

- Een paar getallen
- Nieuw schoolplan: een bijzonder traject
- Speerpunten 2020-2024

Identiteit en missie

Gymnasium Novum

- Klein en veilig
- Veel keuzemogelijkheden
- Leergierige en ambitieuze leerlingen

Maerlant-Lyceum

- 105 jaar oud
- Versterkt talenonderwijs met Cambridge, Delf en Goethe
- Robotica, gymnasium
- Inhoud staat voorop
- Jong bevlogen docententeam

François Vatel

- VMBO (basis, kader, tl)
- HBR (horeca, bakkerij en recreatie) & MVI (media, vormgeving & ict)
- Kleine school
- Uitdagend

Vrijzinnig-Christelijk Lyceum

- Vrijzinnig-christelijk
- Kleine school
- Vereniging
- Traditie en vernieuwing

Dalton College

- Initiatief nemen
- Keuzes maken
- Verantwoordelijkheid dragen
- Plannen
- Reflecteren

De lerarenopleidingen

- Hogeschool Rotterdam, Instituut voor Lerarenopleidingen (hbo)
- Universiteit Leiden, ICLON (wo)
- TU Delft, SEC (wo)

Elke lerarenopleiding heeft eigen speerpunten afhankelijk van het niveau en de doelgroep waarvoor wordt opgeleid.

**Universiteit
Leiden**
ICLON

4. Het 4OLS opleidingsprogramma hbo-niveau 1

Het opleidingsprogramma voor hbo-niveau 1

De basis van het 4OLS opleidingsprogramma bestaat uit het leren op de werkplek. Bij het leren op de werkplek word je tijdens het eerste jaar van je opleiding begeleid door de school- en instituutsopleider. Als je binnen 4OLS volgend jaar doorstroomt naar niveau 2, krijg je ook te maken met een werkplekbegeleider voor de dagelijkse begeleiding van het werkplekleren.

Wat verwachten we van jou aan professionele houding?

Je wisselt van rol: van leerling naar leraar, van student naar docent in opleiding. Je komt voor het eerst als docent in de docentenkamer. We verwachten dat je een professionele houding aanneemt, bijvoorbeeld:

- Stel je open en nieuwsgierig op, stel bijvoorbeeld vragen.
- Doe je telefoon weg.
- Stel je collegiaal op, bijvoorbeeld door de docent aan het begin van de les te groeten en kennis te maken.
- Bied aan om tijdens de les mee te helpen (als onderwijsassistent).
- Stel je pro-actief en betrokken op, dus niet met je mede student kletsen achterin de klas of met je telefoon bezig zijn.
- Stel twee geïnteresseerde vragen aan het einde van de les.

Locaties en indeling

Alle stagedagen vinden plaats op één van jouw twee vaste stagescholen. Jullie worden in groepjes van circa 5-6 studenten ingedeeld bij een koppel van twee stagescholen. Bij welk koppel van twee scholen je bent ingedeeld hoor je van de 4OLS stagecoördinator: Elseline Brinkman (vatbri@vatel.nl). Jullie zijn dan als groepje van circa 5-6 studenten afwisselend op de ene en de andere stageschool. Wanneer je waar wordt verwacht, hoor je van je schoolcoördinatoren (voor een overzicht: zie hoofdstuk 6).

Programmaonderdelen

Het 4OLS opleidingsprogramma voor hbo-niveau 1 bestaat uit twee onderdelen:

1. Stagedagen (9 dagen): tijdens deze dagen loop je in groepjes van circa 6 studenten stage, afwisselend op één van je twee stagescholen (de ene week op stageschool 1, de andere week op stageschool 2). Deze dagen ga je bijvoorbeeld aan de slag met observeren, assisterende taken in de school etc.
2. Praktijkdagen (4 dagen): deze praktijkdagen staan o.a. in het teken van verdieping, kennismaking de doelgroep en uitwisseling op een aantal thema's. In de praktijkdagen komen o.a. de volgende onderwerpen aan bod:
 - Praktijkonderzoek pedagogiek: in gesprek met leerlingen uit verschillende leeftijdscategorieën + casussen;
 - Workshop presentatietechnieken (o.a. adem- en stemgebruik, verstaanbaarheid, ruimtegebruik) + oefenen met aan elkaar presenteren;
 - De reflectie op en ontwikkeling van je professionaliteit.

De praktijkdagen vinden plaats op een centrale locatie, voor alle studenten hbo-niveau 1 binnen 4OLS samen. Welke locatie dit is zie je in het schema in hoofdstuk 5.

Scholenkoppels

De scholenkoppels zijn:

- François Vatel en Maerlant-Lyceum.

- Gymnasium Haganum en Zuid-West College.
- Gymnasium Novum en Sint-Maartenscollege.
- VCL en Dalton College.

Doel

Aan het eind van het programma kun je antwoord geven op de vraag: 'pas ik bij het beroep en past het beroep bij mij?'. We verwachten dat je tijdens de derde praktijkdag, op 22 mei 2023, hierover een presentatie/pitch geeft. Ook start het afsluitende CGI op 26 juni 2023 met een korte persoonlijke pitch van jou over deze vraag. De CGI's vinden plaats in kleine groepjes van 3-4 studenten. Bij het CGI zijn de instituutsopleider en de twee schoolopleiders van jouw scholenkoppel aanwezig. Let op: de deadline voor het inleveren van je portfolio is 19 juni 2023! Let op: voor het halen van een voldoende is het van belang dat je voldoende aanwezig bent geweest bij zowel de stagedagen als de praktijkdagen.

Beroepstaken

In het schematische overzicht van het opleidingsprogramma (zie hoofdstuk 5) staat steeds aangegeven welke beroepstaken op een stage- of praktijkdag centraal staan (zie tevens de Cursushandleiding Didactiek: Leren lesgeven Niveau 1 2022-2023). Voor de volledigheid zetten we deze beroepstaken nog even op een rij:

1. de leraar creëert een prettig, ordelijk en veilig werk- en leerklimaat
2. de leraar begeleidt leerlingen naar zelfstandigheid in hun school- en beroepsloopbaan
3. de leraar verzorgt onderwijs
4. de leraar ontwerpt onderwijs
5. de leraar voert regie
6. de leraar betreft theoretische en praktijkgegevens bij het eigen professioneel handelen

Voor deze beroepstaken geldt dat je tijdens de stage niveau 1 in voldoende mate laat zien dat je beroepsgeschikt bent en in potentie beschikt over de benodigde elementaire beroepsvaardigheden voor communicatie, professioneel handelen in en buiten de klas en het leervermogen om te leren van ervaring en feedback om docent te worden.

4OLS afsluitende BBQ: 5 april 2023

Ieder schooljaar sluit 4OLS het schooljaar feestelijk af met alle betrokkenen tijdens de afsluitende BBQ. Deze is gepland op:

- Woensdag 5 april 2023, 16.35 - 18.00u, Francois Vatel

5. Planning 4OLS opleidingsprogramma hbo-niveau 1 2022-2023

In dit hoofdstuk wordt de invulling van het programma in meer detail toegelicht voor de periode februari tot en met juni 2023.

Datum	Doel	Wat en hoe	Opdracht	Beroep-staak	Invulling 4OLS	Stage-school
06-02-2023 Stagedag 1	Leer je omgeving en beroep kennen	Kennismaken met de eigen stageschool en opleidingsschool	Opdracht 1a: kennismaken met je eerste stageschool: Bestudeer de website van deze stageschool en maak foto's van wat jou opvalt in de school vanuit de observatie (wat trekt je aan, wat trekt je niet aan)	1 en 5	- Startbijeenkomst op / kennismaking met 1 van je 2 stagescholen binnen 4OLS - O.a. kennismaking met de school en 4OLS (via PPT), kennismaking met de instituutsopleider, filmpje Sjaak en instituutsopleider, rondleiding door de school, werken aan opdracht - Werken aan de opdracht: maak kennis met de stageschool (bijv. in 2 subgroepjes) <i>Huiswerk: eventueel thuis de opdracht uitwerken t.b.v. eigen portfolio</i>	1
13-02-2023 Stagedag 2	Leer je omgeving en beroep kennen	Kennismaken met de eigen stageschool en opleidingsschool	Opdracht 1b: kennismaken met je tweede stageschool: bestudeer de website van deze stageschool, interview enkele leerlingen, geef aan: welke overeenkomsten en verschillen vallen jou op tussen de eerste en de tweede stageschool Opdracht 2: wie ben jij als persoon en wat ga je tijdens deze stage doen, (a.d.h.v.	1 en 5	- Kennismaking met je tweede stageschool binnen 4OLS - O.a. kennismaking met de school, rondleiding door de school, bestuderen programmaboekje 4OLS, werken aan opdrachten 1 en 2 - Reflectie op opdracht 1 o.l.v. de schoolopleider	2

Datum	Doel	Wat en hoe	Opdracht	Beroep -staak	Invulling 4OLS	Stage- school
			programmaboekje 4OLS en handleiding HR), hierover aan het eind van de dag aan elkaar presenteren			
20-02-2023 Stagedag 3	Kennismaken met de rollen van de docent	Observeren van lessen/meelopen met een klas	Benoem hoe je de zes rollen van de docent terugziet/herkent in de geobserveerde lessen Verwerk wat je vandaag hebt gedaan/geleerd in je portfolio	1, 2, 3, 5 en 6	Toelichting op de 6 rollen en wat betekent dat voor de manier waarop je observeert? Observeren van lessen + benoem hoe je de zes rollen van de docent terugziet/herkent in de geobserveerde lessen (<i>gebruik hiervoor bijvoorbeeld de 4OLS kijkwijzer in bijlage A</i>) Verwerken van ervaringen in het portfolio (<i>deadline inleveren portfolio: 19 juni 2023</i>) Gezamenlijke afsluiting: uitwisselen van ervaringen en observaties, voortgang portfolio	1
06-03-2023 Stagedag 4	Kennismaken met de rollen van de docent	Observeren van lessen/meelopen met een klas	Reflecteer op wat je in de lessen ziet van de zes rollen van de docent en reflecteer op de vraag: wat past bij jou? Voorbereiden praktijkdag (zie huiswerk) Verwerk wat je vandaag hebt gedaan/geleerd in je portfolio	1, 2, 3, 5 en 6	Observeren van lessen + benoem hoe je de zes rollen van de docent terugziet/herkent in de geobserveerde lessen en reflecteer op de vraag: wat past bij jou? (<i>gebruik hiervoor bijvoorbeeld de 4OLS kijkwijzer in bijlage A</i>) Verwerken van ervaringen in het portfolio (<i>deadline inleveren portfolio: 19 juni 2023</i>)	2

Datum	Doel	Wat en hoe	Opdracht	Beroep-staak	Invulling 4OLS	Stage-school
					Gezamenlijke afsluiting: reflectie op ervaringen, voortgang portfolio <i>Huiswerk: stel vragen op voor de interviews met leerlingen tijdens praktijkdag 1, mail dit een week voorafgaand aan praktijkdag 1 naar de student uit jouw groepje die dit voor jouw groepje verzamelt (1 student neemt hierin de leiding, verzamelt deze en mailt naar de schoolopleiders)</i>	
13-03-2023 PRAKTIJKDAG 1	Kennis maken met praktijkonderzoek pedagogiek Ervaringen uitwisselen	Praktijkonderzoek pedagogiek: leerlingpanel. Studenten bereiden vragen voor met betrekking tot praktijkonderzoek pedagogiek en stellen deze vragen aan de aanwezige leerlingen. De antwoorden en ervaringen dienen als input voor praktijkonderzoek pedagogiek. Gesprekken met IO: ervaring stagedagen delen	Ochtend: ga in gesprek met een aantal leerlingen uit verschillende leeftijdscategorieën in de school a.d.h.v. de vragen	1 en 6	Ochtend: Praktijkonderzoek pedagogiek Plenaire start met inhoudelijke instructie (door Coleta Valkenburg en Silvia van der Pol, locatie: François Vatel) over praktijkonderzoek pedagogiek (hoe ga je in gesprek met leerlingen / gesprekstechnieken) + toelichting op de opdracht praktijkonderzoek pedagogiek (3 uur) Middag: Praktijkonderzoek pedagogiek Opdracht uitvoeren: ga in gesprek met een aantal leerlingen uit verschillende leeftijdscategorieën in de school a.d.h.v. de vragen die je hebt voorbereid (huiswerk stagedag 2) Stagebegeleiding door instituutsopleider	François Vatel

Datum	Doel	Wat en hoe	Opdracht	Beroep -staak	Invulling 4OLS	Stage- school
20-03-2023 Stagedag 5 <i>Let op: roostervrije week HR, stage gaat deze week gewoon door!</i>	Kennismaken met het beroep	Observeren van lessen/meelopen met een klas of docent	Observeer de docent: wie is er aan het werk in de verschillende lesfasen? Voorbereiden praktijkdag 2: o.a. voorbereiden pedagogische casus Verwerk wat je vandaag hebt gedaan/geleerd in je portfolio	1, 2, 3, 5 en 6	Terugblik op praktijkdag 1 Observeer de docent: wie is er aan het werk in de verschillende lesfasen? (evt. aan de hand van een lesobservatietool, per fase bijvoorbeeld: hoeveel minuten is de docent aan het werk, hoeveel minuten de leerlingen, hoeveel keuzeruimte is er?) (gebruik hiervoor bijvoorbeeld de 4OLS kijkwijzer in bijlage A) Verwerken van ervaringen in het portfolio (deadline inleveren portfolio: 19 juni 2023) Gezamenlijke afsluiting: reflectie op ervaringen, voortgang portfolio	1
27-03-2023 PRAKTIJKDAG 2	Kennis maken met praktijkonderzoek pedagogiek Actief kennismaken met het beroep en reflecteren op de vraag pas ik bij dit beroep en past het beroep bij mij? Ervaringen uitwisselen	Praktijkonderzoek pedagogiek: casuïstiek Je werkt aan de hand van drie casussen (waarvan de pedagogische casus door jullie zelf is ingebracht) aan je didactische, pedagogische en professionele vaardigheden. Grootstedelijke context	In subgroepjes bevragen studenten elkaar vandaag bij het onderdeel praktijkonderzoek pedagogiek over drie casussen: een pedagogische casus die studenten zelf inbrengen plus twee andere casussen die worden ingebracht vanuit 4OLS (vakdidactisch, professioneel handelen)		Ochtend: Praktijkonderzoek pedagogiek Plenaire start met inhoudelijke instructie (door Coleta Valkenburg en Silvia van der Pol, locatie: Sint-Maartenscollege) over praktijkonderzoek pedagogiek (casuïstiek) + toelichting op de opdracht praktijkonderzoek pedagogiek. Middag: Presentatietechnieken (door Dana Hilgers) Workshop presentatietechnieken (o.a. adem- en stemgebruik, verstaanbaarheid, ruimtegebruik) +	Sint-Maartens college

Datum	Doel	Wat en hoe	Opdracht	Beroep-staak	Invulling 4OLS	Stage-school
		Je reflecteert op wat het betekent om les te geven in een grootstedelijke context. Wat vraagt dat van jouw pedagogische, didactische en professionele vaardigheden? Beeld van het beroep Je staat stil bij de vraag welke mogelijkheden het beroep van een docent allemaal biedt. Reflectie Gesprek met IO: Ervaringen uitwisselen			oefenen met aan elkaar presenteren over de vraag: 'pas ik bij het beroep en past het beroep bij mij? Stagebegeleiding door instituutopleider	
03-04-2023 Stagedag 6	Kennismaken met het beroep	Observeren van lessen/meelopen met een klas of docent	Observeer de docent: wie is er aan het werk in de verschillende lesfasen? Verwerk wat je vandaag hebt gedaan/geleerd in je portfolio Voorbereiden van stagedag 7 en 8	1, 2, 3, 5 en 6	Terugblik op praktijkdag 2 Observeer de docent: wie is er aan het werk in de verschillende lesfasen? (<i>evt. aan de hand van een lesobservatietool, per fase bijvoorbeeld: hoeveel minuten is de docent aan het werk, hoeveel minuten de leerlingen, hoeveel keuzeruimte is er?</i>) (<i>gebruik hiervoor bijvoorbeeld de 4OLS kijkwijzer in bijlage A</i>) Verwerken van ervaringen in het portfolio (<i>deadline inleveren portfolio: 19 juni 2023</i>)	2

Datum	Doel	Wat en hoe	Opdracht	Beroep-staak	Invulling 4OLS	Stage-school
					Gezamenlijke afsluiting: reflectie op ervaringen, voortgang portfolio	
05-04-2023 4OLS afsluitende BBQ Let op is op een woensdag!	Gezamenlijke BBQ met alle betrokkenen	Woensdag 5 april 2023, 16.35 - 18.00u, Francois Vatel				Francois Vatel
08-05-2023 Stagedag 7	1. Kennismaken met het beroep + reflecteren op de vraag: past dit beroep bij mij? 2. Wat is mijn loopbaanperspectief?	1. Observeren van lessen/meelopen met een docent 2. informatie verzamelen over je loopbaanperspectief voor jouw vak in de regio Haaglanden (o.a. arbeidsmarktinformatie, interviews in de school), desgewenst oriënteren op andere vakken	Observeer de docent: wie is er aan het werk in de verschillende lesfasen? Verzamel informatie over het loopbaanperspectief voor jouw vak in de regio Haaglanden, bijv. door een interview met een schoolleider, HR-afdeling, een starter in de school (o.a. hoe ging het zoeken naar een baan?), bestuderen regionale arbeidsmarktinformatie Verwerk wat je vandaag hebt gedaan/geleerd in je portfolio	1 t/m 6	Observeer de docent: wie is er aan het werk in de verschillende lesfasen? <i>(gebruik hiervoor bijvoorbeeld de 4OLS kijkwijzer in bijlage A)</i> Dagdeel werken aan opdracht: verzamel informatie over het loopbaanperspectief voor jouw vak in de regio Haaglanden, bijv. door een interview met een schoolleider, HR-afdeling, een starter in de school (o.a. hoe ging het zoeken naar een baan?), bestuderen regionale arbeidsmarktinformatie Aan het eind van de dag gaan de studenten hierover in gesprek met elkaar o.l.v. de schoolopleider Verwerken van ervaringen in het portfolio (<i>deadline inleveren portfolio: 19 juni 2023</i>)	1

Datum	Doel	Wat en hoe	Opdracht	Beroep-staak	Invulling 4OLS	Stage-school
15-05-2023 PRAKTIJKDAG 3	Reflectie op je stage: hoe ging het en past het beroep bij jou? Werken aan je portfolio	Ontwikkelen professionaliteit: Bereid een presentatie/pitch voor waarin je terugkijkt op wat je hebt geleerd, of het beroep bij je past en wat je nog wil leren binnen 4OLS op je volgende stageschool Gesprek met IO: Vorbereiden CGI	Oefen de presentatie/pitch: hoe ging het en past het beroep bij jou?		Co-docenten: Maurice Kramer, Coleta Valkenburg en evt. co-docent vanuit Dalton College Ochtend: Reflectie op je stage: hoe ging het en past het beroep bij jou? Oefenen van vaardigheden o.b.v. de reflectie Uitleg over en werken aan je portfolio (o.l.v. IO) Vorbereiden van de volgende stagedagen Middag: Stagebegeleiding door instituutsopleider	Gymnasium Haganum
22-05-2023 Stagedag 8	1. Kennismaken met het beroep + reflecteren op de vraag: past dit beroep bij mij? 2. Wat is mijn loopbaanperspectief?	1. Observeren van lessen/meelopen met een docent 2. informatie verzamelen over je loopbaanperspectief voor jouw vak in de regio Haaglanden (o.a. arbeidsmarktinformatie, interviews in de school), desgewenst oriënteren op andere vakken	Observeer de docent: wie is er aan het werk in de verschillende lesfasen? Verzamel informatie over het loopbaanperspectief voor jouw vak in de regio Haaglanden, bijv. door een interview met een schoolleider, HR-afdeling, een starter in de school (o.a. hoe ging het zoeken naar een baan?)	1 t/m 6	Observeer de docent: wie is er aan het werk in de verschillende lesfasen? <i>(gebruik hiervoor bijvoorbeeld de 4OLS kijkwijzer in bijlage A)</i> Dagdeel werken aan opdrachten: 1. verzamel informatie over het loopbaanperspectief voor jouw vak in de regio Haaglanden, bijv. door een interview met een schoolleider, HR-afdeling, een starter in de school (o.a. hoe ging het zoeken naar een baan?)	2

Datum	Doel	Wat en hoe	Opdracht	Beroep-staak	Invulling 4OLS	Stage-school
			Verzamel informatie over 4OLS en de 7 scholen binnen 4OLS. Zet de scholen uit jouw scholenkoppel af tegen de andere scholen. Geef aan wat je nog kunt leren op de scholen in je huidige scholenkoppel en wat je nog kunt leren op de andere stagescholen binnen 4OLS Verwerk wat je vandaag hebt gedaan/geleerd in je portfolio Voorbereiden praktijkdag 3 (presentatie/pitch)		2. Verzamel informatie over 4OLS en de 7 scholen binnen 4OLS. Zet de scholen uit jouw scholenkoppel af tegen de andere scholen. Geef aan wat je nog kunt leren op de scholen in je huidige scholenkoppel en wat je nog kunt leren op de andere stagescholen binnen 4OLS Aan het eind van de dag gaan de studenten hierover in gesprek met elkaar o.l.v. de schoolopleider Verwerken van ervaringen in het portfolio (<i>deadline inleveren portfolio: 19 juni 2023</i>)	
05-06-2023 PRAKTIJKDAG 4	Reflectie op je stage: hoe ging het en past het beroep bij jou? Werken aan je portfolio	Ontwikkelen professionaliteit: Bereid een presentatie/pitch voor waarin je terugkijkt op wat je hebt geleerd, of het beroep bij je past en wat je nog wil leren binnen 4OLS op je volgende stageschool Gesprek met IO: Voorbereiden CGI	Geef de presentatie/pitch: hoe ging het en past het beroep bij jou?		Co-docenten: Maurice Kramer, Coleta Valkenburg en evt. co-docent vanuit Dalton College Ochtend: Pitches Reflectie op de pitches Uitleg over en werken aan je portfolio (o.l.v. IO) CGI voorbereiden a.d.h.v. sjabloon Middag: Stagebegeleiding door instituutopleider	Gymnasium Haganum

Datum	Doel	Wat en hoe	Opdracht	Beroep-staak	Invulling 4OLS	Stage-school
12-06-2023 Stagedag 9	Kennismaken met het beroep + reflecteren op de vraag: past dit beroep bij mij?	Uitvoeren van stageactiviteiten op de school (keuze uit activiteiten, zie addendum-handleiding-niveau-1 voor suggesties), reflectie en voorbereiden invulling van de volgende stagedag	Verwerk wat je vandaag hebt gedaan/geleerd in je portfolio <i>Let op: zorg ervoor dat in de stageactiviteiten alle beroepstaken in voldoende mate zijn afgedekt</i>	1 t/m 6	Terugblik op praktijkdag 3 Meelopen op de school bij diverse activiteiten, keuze uit bijvoorbeeld: • Onderwijsassistentschap (gekoppeld aan vakdocent) • Surveilleren bij examens • Surveillance bij pauzes • Meelopen met de conciërge • Studiedagen Verwerken van ervaringen in het portfolio (<i>deadline inleveren portfolio: 19 juni 2023</i>) Gezamenlijke afsluiting: reflectie, voortgang portfolio	1
26-06-2023 CGI afname	Antwoord op de vraag: pas ik bij dit beroep en past het beroep bij mij?	Groepsgewijze CGI afname Ca. 1 uur per groepje van 3-4 studenten met de IO en twee SO's, persoonlijke pitches gevolgd door gesprek over portfolio's			Groepsgewijze afnames van het CGI (in groepjes van 3 of 4 studenten)	Centrale locatie (n.t.b.)

6. 4OLS opleiders en begeleiders

Onze schoolcoördinatoren

Gymnasium Haganum
Maurice Kramer
m.kramer@haganum.nl

Zuid-West College
Fouad el Aissaoui
f.eaissaoui@sgzuidwest.nl

Sint-Maartenscollege
Leanne van Lint
ln@st-maartenscollege.nl

Sint-Maartenscollege
Annelies Kort
kta@st-maartenscollege.nl

Gymnasium Novum
Sigrid Haaksma
hka@gymnasiumnovum.nl

Maerlant-Lyceum
Florine Roosken
roosken@maerlant-lyceum.nl

François Vatel
Silvia van der Pol
pol@vatel.nl

Vrijzinnig-Christelijk Lyceum
Riemke Reitsma
rreitsma@vcl-school.nl

Dalton Voorburg
Anne Overpelt
apt@daltonvoorburg.nl

Onze instituutscoördinator en -opleider van de Hogeschool Rotterdam

Hogeschool Rotterdam
Sjaak Nuijt
j.nuijt@hr.nl

Hogeschool Rotterdam
Coleta Valkenburg
c.m.valkenburg@hr.nl

7. Enkele afspraken

- Als je onverhoopt ziek bent, meld je dan tijdig af. Neem dan voor de start van de dag contact op met de schoolcoördinator-/opleider van de school waar het programma op die dag plaatsvindt.
- Voor de leerlingen van de school ben je 'gewoon' een leraar, dus je hebt een belangrijke voorbeeldfunctie binnen de school. Niet alleen gedragsmatig, maar ook qua kleding e.d. Stel je op de hoogte van en houd je aan de afspraken binnen de school.
- Ga altijd zorgvuldig om met privacy van personen. Vermeld als regel geen namen van leerlingen en docenten bij de uitwerking van een opdracht.

8. Nuttige tips en hints

- Er zijn verschillende plaatsen binnen de school waar je kunt werken aan bijvoorbeeld opdrachten, zoals de docentenwerkkamer, de teamkamers of de personeelskamer. Vraag altijd even na welke mogelijkheden de stageschool biedt. Ga niet met alle stagiaires bij elkaar zitten, laat ruimte voor de docenten om te werken.
- Beperk je niet tot één of enkele vakken maar probeer zoveel mogelijk alle facetten van de school te bestrijken. Zo krijg je een breed beeld van het beroep van docent.
- Vraag zo mogelijk uitleg wanneer je iets niet begrijpt, je kunt veel leren van anderen.
- Bereid ieder gesprek dat je gaat houden zorgvuldig voor, in die zin dat je je ingelezen hebt en je vragen en punten op papier hebt staan.
- Bereid observaties en opdrachten goed voor: weet waarop je gaat letten, hoe je het noteert en hoe de informatie 'objectief' blijft. Observeer nooit zonder doelstelling.

Bijlage A: 4OLS kijkwijzer

Datum:

Naam student:

Naam begeleider:

Vak:

Klas:

Aantal leerlingen:

Geef aan in hoeverre onderstaande uitspraak van toepassing is op de geobserveerde les (1= niet; 4= helemaal, nw = niet waargenomen / nvt= in deze fase van de stage nog niet van toepassing).	1	2	3	4	Nw/ nvt
Regisseur (inclusief gastheer, presentator en afsluiter)					
De docent is op tijd en is organisatorisch klaar om de klas te ontvangen.					
De docent maakt contact met de leerling. (bv. staat bij de deur, maakt oogcontact, noemt lln bij naam)					
De docent heeft de leiding, geeft het goede voorbeeld, straalt enthousiasme en gezag uit.					
De docent maakt duidelijk wat van leerlingen wordt verwacht (gedragsregels) en zorgt dat de leerlingen klaar zijn om aan de les deel te nemen.					
De docent gebruikt de leertijd efficiënt.					
De docent geeft gestructureerd les.					
De docent geeft een adequate begeleiding (zowel op individueel niveau als bij groepswork).					
De docent staat open voor ideeën van leerlingen en kan zich flexibel opstellen indien nodig (actualiteit en omgevingsfactoren)					
De docent stimuleert leerlingen om actief mee te doen.					
De docent gebruikt diverse leermiddelen en media.					
Evalueert de les procesmatig (geeft feedback op het verloop van de les)					
Sluit de les op tijd af, zorgt dat leerlingen het lokaal netje achterlaten en rustig vertrekken.					
Vakdidacticus					
De docent toont voldoende kennis van het schoolvak					
De docent legt de leerstof beknopt en gericht op het lesdoel en/of leerdoel uit.					
De docent maakt ingewikkelde stof begrijpelijk, geeft les op niveau.					
De docent stemt de instructie af op relevante verschillen tussen leerlingen.					
De docent controleert of de instructie/uitleg is begrepen.					
De docent herkent de problematiek achter de vraag van de leerling, herkent de valkuilen.					
De docent helpt de leerling om zelf het juiste antwoord te vinden.					
De docent geeft uitdagende en/of toepassingsgerichte voorbeelden en/of opdrachten.					
De docent gebruikt aanschouwelijk materiaal, zoals modellen, schema's, etc.					
De docent stemt de verwerking van de leerstof af op relevante verschillen tussen leerlingen.					
De docent zorgt dat de werkvormen passen bij de doelen van de onderwijsactiviteit.					
De docent zorgt dat de werkvormen de leerlingen voldoende variatie bieden.					
De docent sluit de les af aan de hand van de les- en /of leerdoelen.					
Pedagoog					
De docent zorgt voor een veilig leerklimaat (respect voor en tussen de leerlingen)					
De docent behandelt iedereen gelijkwaardig.					

De docent ondersteunt het zelfvertrouwen van leerlingen.						
De docent betreft alle leerlingen bij activiteiten.						
De docent geeft positieve feedback.						
De docent geeft complimenten (groot) en houdt straffen klein.						
De docent heeft belangstelling voor wat leerlingen zeggen.						
De docent gaat goed om met orde problemen.						
De docent corrigeert leerlingen op gedrag en op het juiste moment.						
De docent is congruent in non-verbaal en verbaal gedrag.						

Toelichting:

Bijlage B: Instructie Vragen, Stellingen en Verwachtingen voor Student-Leerling/Carrousel

In deze instructie wordt stilgestaan bij een aantal aspecten van de Student-Leerlingen/Carrousel.

Bedoelingen

De opleidingsschool 4OLS heeft de leerdoelen van het studieonderdeel Praktijkonderzoek pedagogiek verbijzondert c.q. vertaald naar de praktijkbijeenkomsten die onderdeel uitmaken van het Haagse opleidingsprogramma, studenten gaan:

- Begrijpen dat er een relatie is tussen leeftijd en gedrag bij leerlingen,
- Inzicht ontwikkelen in de manier waarop identiteit bij leerlingen zichtbaar wordt en vorm krijgt in gedrag (houdingen), taal en andere communicatie-uitingen (kleding, voorkeuren),
- Theoretische en praktische kennis verwerven ten aanzien van het benoemen, interpreteren en analyseren van het gedrag en de ontwikkeling van jongeren, en soms ook op dat van de student zelf.

Wat en hoe

Om de 4OLS bedoelingen te realiseren is ervoor gekozen studenten tweemaal met leerlingen uit verschillende leeftijdscategorieën in gesprek te laten gaan tijdens beide praktijkbijeenkomsten. Door dit in beide praktijkbijeenkomsten te doen wordt er met meer en ook met een grotere variëteit aan leerlingen gesproken. Tijdens elke praktijkbijeenkomst spreken 2 (à 3) studenten met vier brugklas- en 4 examenklas-leerlingen.

Vragen, stellingen en verwachtingen

Om goed voorbereid te beginnen aan de gesprekken met leerlingen wordt van de studenten op elke schoollocatie (=schoolteam) gevraagd in de aanloop naar de eerste praktijkbijeenkomst (1 maart) zes vragen en zes stellingen te bedenken inclusief de verwachtingen die daarover zijn m.b.t. de brugklas- en examen-klasleerlingengroepen. Bij het studieonderdeel Praktijkonderzoek pedagogiek worden zes hoofdthema's onderscheiden en voor elk thema is een vraag en stelling nodig om aan leerlingen voor te leggen. Uiterlijk 22 februari worden de bedachte vragen, stellingen en verwachtingen (zie tabel) (max. 2 A4) door elke schoolteam over mail gestuurd aan de Instituutsopleider.

AP-Thema	Vraag & stelling	Verwachtingen per vraag/stelling
1. Begripsbepaling en beeldvorming	1.1 Vraag 1.2 Stelling	1.1 Verwachting 1.2 Verwachting
2. Identiteit: persoonlijkheid	2.1 Vraag 2.2 Stelling	2.1 Verwachting 2.2 Verwachting
3. Identiteit: identiteitsontwikkeling	3.1 Vraag 3.2 Stelling	3.1 Verwachting 3.2 Verwachting
4. Identiteit: invloeden en omgeving	4.1 Vraag 4.2 Stelling	4.1 Verwachting 4.2 Verwachting
5. Cognitieve ontwikkeling	5.1 Vraag 5.2 Stelling	5.1 Verwachting 5.2 Verwachting
6. Seksuele ontwikkeling	6.1 Vraag 6.2 Stelling	6.1 Verwachting 6.2 Verwachting

In maximaal 2 A4 worden vragen, stellingen en een verwachting per thema uit Praktijkonderzoek pedagogiek schriftelijk uitgewerkt. Deze 6 vragen en stellingen vormen de gespreksleidraad voor het gesprek met leerlingen. We zijn ons ervan bewust dat niet alle thema's al evenveel aandacht hebben gekregen op de HR. Toch verwachten we dat er vragen en stellingen voor alle zes thema's worden bedacht. Bij de verwachtingen dat het erom op te schrijven waar het schoolteam denkt dat de antwoorden en de reacties van de leerlingen mogelijk van elkaar zullen verschillen bij de brugklas- en de examenklasleerlingen.

Gesprekstechnieken

Een gesprek met elke leerlinggroepje (4 leerlingen) duurt 30 minuten. Voor de opzet en uitvoering verwachten we ongeveer de volgende agenda:

- Korte inleiding op het waarom en hoe van het gesprek om leerlingen op hun gemak te stellen. Ga ook in op wat je anoniem met de antwoorden en reacties zult gaan doen.
- Per thema uit Praktijkonderzoek pedagogiek:
 - o Stel minimaal 1 vraag of stelling per thema, waar mogelijk beide inbrengen
 - o Stel als HR-studenten om en om de vragen en stellingen
 - o Degene die niet de vraag stelt/niet de stelling voorlegt, noteert nauwkeurig de antwoorden
 - o Wees niet te snel tevreden en durf door te vragen zodat er duidelijke antwoorden komen
 - o LSD= Luisteren, Samenvatten of Checken of je het begrijpt, Doorvragen (veel doorvragen!)
 - o OMA thuislaten = geen Oordelen, geen Meningen, geen Adviezen
 - o Jullie zijn objectief op zoek naar antwoorden en reacties van leerlingen t.a.v. jullie vragen en stellingen. Heb het niet over jezelf maar blijf bij de leerlingen en respecteer hun antwoorden en reacties die soms onderling erg verschillend kunnen zijn.
- Korte afsluiting met dankwoord voor de openhartigheid waarmee leerlingen hun antwoorden en reacties hebben verteld. Ga echt even in op hoe goed het is gegaan, ook al zou dan niet zo zijn geweest.
- Stop in alle gevallen op tijd, ook als je daarmee niet elk thema hebt gehad!

Nabespreking

In elke praktijkbijeenkomst wordt stilgestaan bij de uitkomsten en ervaring met de leerling-gesprekken. Het belangrijkste is dat jullie kunnen vertellen of de verwachtingen al of niet zijn uitgekomen die jullie vooraf per vraag en stelling hebben opgesteld. Het gaat erom de leerlingen goed te leren zien als adolescenten volop in beweging, ieder op zijn of haar eigen manier. Door de antwoorden en reacties op de stelling te relateren aan de brugklas- en examenklasleerlingen krijg je daar mogelijk goed zicht op.

Portfolio

Als de twee praktijkbijeenkomsten zijn geweest en je eindopdracht is door de BV-docent van de HR beoordeeld moet je nog de link maken met je portfolio. In je portfolio doe je kort verslag van de gesprekken met leerlingen, eventueel aangevuld met andere ervaringen, en je schrijft zo duidelijk mogelijk op wat jij hebt geleerd van Praktijkonderzoek pedagogiek om leerlingen (adolescenten):

1. iets te leren, wat heb je van AP geleerd, wat heb je gemerkt in je contact met leerlingen, wat jij als leraar in opleiding niet mag vergeten om leerlingen te helpen om veel en op een goede manier dingen te leren?

2. Op hun gemak te stellen en een goede samenwerking in de klas te krijgen, wat heb je van AP geleerd, wat heb je gemerkt in je contact met leerlingen, wat jij als leraar in opleiding niet mag vergeten om leerlingen te helpen hun plekje in de klas te vinden en tot een goede samenwerking met hen te komen?
3. Als een 'echte' leraar tegemoet te treden, wat heb je van AP geleerd, wat heb je gemerkt in je contact met leerlingen, wat jij als leraar in opleiding niet mag vergeten om je als een goede leraar op te stellen naar hen?

SUCCES met de voorbereidingen en als er vragen zijn ga dan op tijd naar je schoolopleider!

Bijlage C: Instructie voor opstellen van casussen

In deze instructie wordt ingegaan op hoe je een casus kunt ontwerpen voor een praktijkbijeenkomst.

Casus

Een casus is een beschrijving van een interessante gebeurtenis, een voorval, een ervaring of een praktijksituatie die daadwerkelijk heeft plaatsgevonden op de school of in de stage. De volgende typen casussen worden onderscheiden:

- Een pedagogische casus: dit is een beschrijving van een situatie waarbij het niet om het leren van leerlingen of jongeren gaat maar om hoe de leraar of leerlingen (onderling) met elkaar omgaan en samenwerken in de klas of daarbuiten.
- Een vakdidactische casus: dit is een beschrijving van een situatie waarbij het er juist wel om gaat om leerlingen iets te leren of hen daarbij op een goede manier te ondersteunen en/of hen daartoe te motiveren.
- Een professioneel handelende casus: dit is een beschrijving van een situatie waarbij het professioneel handelen van de leraar (in opleiding) centraal staat ten opzichte van leerlingen, ouders, begeleiders, collega's en leidinggevenden.

Een casusbeschrijving is bedoeld om iets te leren over de leerlingen, jezelf en/of de school waar je bent dat verband heeft met Praktijkonderzoek pedagogiek. Een goede casus problematiseert een situatie waar mogelijk beter gehandeld had kunnen worden als je het over mocht doen! De HR-studenten ontwerpen ieder afzonderlijk voor bijeenkomst 1 een pedagogische casus op basis van iets wat ze op de stage hebben meegemaakt. De scholen ontwerpen voor de tweede praktijkbijeenkomst een vakdidactische en een professioneel handelen casus voor de HR-studenten om aan te werken.

Een 'goede' casus

Om een casus goed te kunnen gebruiken om van te leren zijn er een aantal aandachtspunten van belang, een goede casusbeschrijving stage niveau 1 (eerstejaars stage):

1. Moet gaan over een situatie die echt heeft plaatsgevonden (niet iets verzinnen)
2. Vermeld niet alleen relevante en belangrijke informatie maar ook informatie die minder belangrijk is of niet geheel ter zake doende is
3. Geeft wel voldoende informatie over bedoelingen, acties, handelingen en gedrag van betrokken waarmee de lezer gerichte aanvullende vragen kan stellen, en/of in combinatie met enkele vragen van anderen, en de verstrekte antwoorden zich een redelijk compleet beeld kan vormen van de situatie
4. Is niet te moeilijk en niet te makkelijk voor de eerstejaars. Het gaat uiteindelijk om het vinden van een verbeterd-handelen-als-we-het-over-konden-doen en dat moet niet te complex zijn in leerjaar 1.
5. Legt (impliciet) de link met enkele belangrijke concepten en theorieën uit de Praktijkonderzoek pedagogiek die als hulpmiddelen ingezet kunnen worden om de casus beter te doorgronden.
6. Problematiseert een bepaalde situatie. Zoals gezegd is de casus bedoeld om van te leren en dan vooral om zicht te krijgen op hoe het een volgende keer beter of net iets anders had gekund. Het probleem, dilemma of spannende in de situatie moet expliciet duidelijk worden gemaakt in de beschrijving.
7. Wekt interesse op en maakt het leraarschap boeiend.

Bron: [Werken met casussen - Time to energize your learning! \(weebly.com\)](http://werkenmetcasussen.weebly.com)

Werken met casussen

De pedagogische casus van elke HR-student wordt schriftelijk uitgewerkt op maximaal 1 A4 en in voldoende kopieën meegenomen naar de eerste praktijkbijeenkomst. Elke student zal worden gevraagd met een 1 minuut pitch hun casus te presenteren. Daarna worden er vier interessante casussen geselecteerd die worden besproken.

De vakdidactische en professioneel handelen casussen van de scholen worden een week van tevoren verstrekt aan de HR-studenten zodat zij zich kunnen inlezen voor de bijeenkomst.

Hoe ziet een casusbeschrijving eruit

In de figuur rechts staan de 4 onderdelen van een casusbeschrijving. Werk de vier onderdelen uit in maximaal 1 A4. Bij onderdeel II is het belangrijk dat je informatie puntsgewijze opsomt die belangrijk is om te weten over de achtergrond van de situatie. De samenvatting van het issue is bedoeld om de aandacht te richten op enkele belangrijke aspecten van de situatie. Dit moet niet te specifiek zijn, immers daar moeten anderen zelf achter zien te komen, maar een steuntje in de rug is welkom.

Bespreking van een casus

In de bespreking van een casus worden de volgende fasen doorlopen:

- A. Lezen van de casus: pedagogische casus ter plekke tijdens de eerste praktijkbijeenkomst (na de pitches en dus alleen voor de geselecteerde casussen), en de vakdidactische en de professioneel handelende casus thuis voor de tweede praktijkbijeenkomst;
- B. Verkennen van de situatie: door de pitch en het lezen ontstaan de eerste beelden en ideeën over de situatie. In de verkennende fase krijgen alle deelnemers gelegenheid met enkele vragen zaken uit de casus te verduidelijken. De casusinbrenger kan antwoorden geven maar deelnemers kunnen elkaar ook helpen omdat iedereen andere zaken zijn opgevallen.
- C. Analyse van de situatie: dit is een fase waarbij de deelnemers elkaar vertellen over wat zij denken van de situatie, wat het issue is van de situatie, wat er mogelijk speelt in de casus.
- D. Handelingsalternatieven bedenken: dit is een fase waarin het iedereen vrij staat handelingsalternatieven in te brengen die passender zijn voor de situatie dan die hebben plaatsgevonden. Het kan om nieuw gedrag gaan of wat iemand beter had kunnen zeggen.

Een casusbeschrijving bestaat uit:

I. Een aansprekende titel
II. Relevante achtergrond informatie Som puntsgewijze op: - wie wat waar wanneer (anoniem!) - functie, taak, klas, schooltype, positie betrokkenen - type casus (pedagogisch, vakdidactisch, professioneel)
III. Gedetailleerde beschrijving van de situatie Beschrijf in verhalende vorm: - de situatie en context, wat er precies gebeurde - de taak die de casusinbrenger had of dacht te hebben - hoe het ging, de activiteiten, het gedrag en wat er gezegd werd over en weer - het resultaat/effect/opbrengst van de interactie in termen van emoties, effecten of veranderingen in de situatie
IV. Samenvatting van het 'Issue' in 1 of 2 zinnen - wat is de moeilijkheid, wat is het dilemma, wat is het probleem, wat knelt er in de beschreven situatie?

SUCCES met het ontwerp van een casus en bij vragen ga dan op tijd naar je schoolopleider!

